

gledišče, kjer so se tudi v ladjah ali barkah borili (Naumachia). Zdaj je terg s petimi štirinami okinčan. Nar lepši stoji sred terga z visocimi obiliskami na sredi in s četririmi prav velikimi podobami na voglih, ki poglavne reke ali pa tudi dele sveta, namreč reko Ganges ali Azio, Nil ali Afriko, Rio Plata ali Ameriko, in Donavo ali Evropo pomenijo. Slavni Bernini jo je sozidal, in podobe so njegovi učenci iz marmorja krasno iztesali.

Tudi lep stebrovni terg (Piazza della Colonna), in pa Beneški terg (Piazza di Venezia) sim večkrat ogledal, ker sta sred mesta dobro pri rokah. Uni, ki ga štiri velike krasne poslopja oklepajo, ima ime od krasniga Mark-Aureljevega stebra, ki na sredi stoji. Steber je iz 28 sila velikih kosov beliga marmorja sestavljen, v ktere so zgodbe modrosti in slave polniga cesarja v malim kipu (basso rilievo) čudovito lepo vrisane. Znotraj je vsekanih 198 stopnic, de se na verh gré, kjer že davno podoba sv. Pavla namest Mark-Aureljeve stoji. Oboje vkup, steber in podoba, je čez 200 čevljev ali marveč rimskih pedí visoko. — Beneški terg pa ima ime od silno velikiga in terdniga poslopja, ki ga je v letu 1468 kardinal Peter Barbo iz Benetk, pozneje papež z imenom Pavl II. sozidal. Poslopje je bolj vojaški terdnjavi ko mirnemu pohoštju podobno. Zdaj stanuje v njem avstrijski poslanec. Temu poslopju je prizidana tudi precej velika in z dragim marmorjem bogato okinčana cerkev sv. Marka papeža.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Iz Dunaja smo za terdno soznali, da je g. minister uka drju. Miklošiču naročil, slovensko berilo za vés nadgimnazij zložiti, ne samo dogodivščino slovenskega slovstva, kakor je „slov. popotnik“ undan povedal. Dr. Miklošič se priporoča vsim gg. domoljubom, da bi ga blagovolili s pripravnimi spisi podpirati. V štirih mescih želi vse spise vkup imeti. — Nova priča, da g. minister uka za Slovane skerbi.

* V seji „matice ilirske“ 21. pr. mesca se je bral dopis mestnega župana, v katerem pravi, da društvo brez posebnega dovoljenja nima pravice shod slovenskih jezikoslovcev skupej poklicati. — Ker „Matica“ ni mogla nobene občnkoristne izvirne knjige izdati, je nasvetoval gosp. Ivan Kukuljević, plačilo za prevo d kake koristne knjige razpisati. Zavolj tega je bilo sklenjeno, da naj se bukve narave od dr. Schödlera, natanjčni poduk splošne ljudske obertnije od Poppe-a in po domače spisana geometria Lütrowa prestavi. Za teško prestavo bukev narave se je sklenilo gospoda Antona Kuzmanića povabiti, da bi je prevzel, kteremu se je za trud 800 gold. obljubilo in tretjino čistega dobička. Za tehnologio Poppe-a in geometrio Lütrowa se je sklenilo darilo razpisati, in sicer za perve bukve, ker so že večidel v česko predstavljene 300 gold., za druge 100 gold. Čas za perve je dve leti, za poslednje pa pol leta.

* V zboru českega narodnega muzeuma je bil za predsednika zvoljen gosp. grof Kristjan Waldstein. Prejšnjemu predsedniku vitezu Neuburgu, se je očitna hvala izrekla. V odbor so bili zvoljeni: Šafařík, vitez Masoch, dr. Beer in Havle.

* V Celovcu je na svitlo prišla povest: „Bog nikomur dolžen ne ostane“ po nemškem poslovenjena. Prestava — pravi „Bčela“ — je gladka in lahko razumljiva. Pripravna je za šolska darila. Lepo vezana velja 24 kr.

* Ne bo dolgo, da bo prišla v državni tiskarnici na Dunaji izrazoslovje (terminologija) pravniško-

politiško v slovenskem in horvaškem jeziku na svitlo. Ta besednik bo velike vrednosti. — Delajo se tudi priprave za drugo izdanje te terminologije v českem jeziku; poljska terminologija se še ne pripravlja k tisku.

* Gosp. Anton Rojic, profesor kazenskiga prava v Zagrebu pripravlja za natis teoretično in praktično razjasnjenje kazenskiga zakonika.

* V Zadru je te dni na svitlo prišlo pesniško delo: Vila Dalmatinska od Zorčica Rapo. Veljá 30 kr.

* Ravno je prišel na svitlo v Pragi prvi zvezek napevov narodnih českich pesem. To delo bo zelo obširno, ker je gosp. Krolmus nabral skorej 4000 narodnih českich pesem. Prvi zvezek obseže 16 pesem.

* Gosp. Matija Ban zdeluje tri žaloigre iz česke dogodivščine in sicer iz časov husitske vojske.

* Gosp. Kulda je spisal zbirko pripovedk za kratek čas in za poduk pod naslovom: „Krasné večery“ v českem jeziku, deloma predstavljene.

* Ruski grof Uwarow (sin bivšega ministra) izdaja veliko delo v staroznanstvu južnega Ruskega in bregov Črnega morja. To delo je, gledé na dogodivščino slavenstva, neprecenljive vrednosti.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Orave na slovenskem Ogerskem 17. aug. Dragim „Novicam“, ki se tudi pri nas berejo, pošljem natisnjeno pesem v jeziku Ogerskih Slovincov, s katero smo prihod Njih veličanstva cesarja Franc-Jozefa pozdravili, iz ktere bote vidili, da so slavenski jeziki vsi zares sestre ene matere. Razun nekterih slovniških in besednih različnost je le ti poseben razložek, da namesti našega g imajo tudi Ogerski Slovinci kakor Čehi h, kakor sledeča pesem kaže: Pieseň k uvitaniu Jeho cisarsko královského Apoštolského Veličenstvo Františka-Jozefa na den Slávneho prichodu Jeho do Oravy dna 11. augusta 1852.

Bože požehnaj ¹⁾ Cisára

Franc-Jozefa drahjeho! ²⁾

Jeho prichod mu otvára ³⁾

Srdca ludu vernjeho ⁴⁾:

Vítame ⁵⁾ Te, medzi nami, pod našima Tatrami ⁶⁾,

Vítame Te, uprimnymi slovenskymi srdcami!

Poklon sa ty Choč ⁷⁾ vysoký

Pred našim Panovníkom ⁸⁾,

Tys ⁹⁾ našej k Nemu vernosti ¹⁰⁾

Obrazom a pomníkom:

Jako stojíš nepohnutý v burkach času i hromu:

Tak stojíme skalopevně my pri cisárskom domu.

Zaplesaj celá Orava!

Cisár Pan t'a navštívil ¹¹⁾;

Zvolaj zvučne ¹²⁾: Sláva! Sláva!

On lud biedny ¹³⁾ obživil;

Huče hory, huče haje: ¹⁴⁾, Sláva bud' Cisárovi

Drahiemu ludu otcovi Františku-Jozefovi!

Bože zachovaj ¹⁵⁾ drahiemu

Drahy život Cisári!

Nech ¹⁶⁾ sa cisársky trón Jeho ¹⁷⁾

Bleskom slávy ožári;

Nech sa Jeho celym světom sláva mocně oživa,

A v krajinách Jeho pokoj, blaho, rozkoš ¹⁸⁾ prebyva!

¹⁾ Bože požehnaj = Bog požegnaj. ²⁾ Drahjeho = dragega. ³⁾ Otvára = odpira. ⁴⁾ Vernjeho = vernega.

⁵⁾ Vítame = pozdravimo. ⁶⁾ Tatrami = gore tako imenovane. ⁷⁾ Choč, po našem Hoč, visoki hrib v Tatrih nad Kubinam. ⁸⁾ Panovníkom = vladarjem; pan po našem gospod; panoviti = gospodariti, vladati. ⁹⁾ Tys = ti si.

¹⁰⁾ Vernost = zvestoba. ¹¹⁾ Navštívil = obiskal. ¹²⁾ Zvolaj zvučne = zaúčaj. ¹³⁾ Biedny = zapušeni. ¹⁴⁾ Huče hory, huče haje = donite gore, donite gaj (gojzdi). ¹⁵⁾ Zachovaj = ohrani. ¹⁶⁾ Nech = naj. ¹⁷⁾ Jeho = Njegov.

¹⁸⁾ Rozkoš = veselje.

Iz Ipave 18. augusta. Danes, ko smo god presvitliga cesarja slovesno praznovali, je bil tudi za naše šolarčke vesel dan. Po prizadevi gosp. Matevža Kožuh-a, kaplana in začasniga učitelja v Ipavi so dobili novo prav lepo bandero, na katerim ste podobi angelja varha in s. Alojzija prav lično malani od g. Kühnl-na v Ljubljani. Pred veliko mašo so se visokočastiti g. tehant Juri Grabrijan, spremljeni od svojih kaplanov, v šolo podali. Vsi šolarji so bili zbrani. Novo bandero se pri-nese, pa je zavito. Gosp. tehant nagovoré otroke, jih opomniyo tega, kar so današnji slovesni dan vidili in slišali, jim ljubezin in spoštovanje do svitliga cesarja gorko perporočé, jim pravijo, de je danes za celo ce-sarstvo tak dan veselja, kakor ob godu vaših očetov ali mater za vas. O godu očeta, pravijo dalej, dobite tudi kako vezilo, in danes, ki je rojstni dan našiga ce-sarja, dobite za vezilo to bandero. Potem razvijejo ban-dero, ga deržé v rokah, pokažejo na podobo angelja varha, ter jih opomniyo, de tudi njih angelje varh spremlja, de se morajo povsod lepo zadržati, de ne bodo njega žalili. De boste pa angeljcu varhu dopadli, morate po-snemati zgled nedolžniga mladenca sv. Alojzija, ker je vaš šolski patron; na to pokažejo njegovo podobo in po-vejo njegovo življenje. Potem dajo bandero enimu nar-boljših učencov rekoč: „Ti boš nosil bandero pred svo-jimi sošolci; pa glej, de boš tudi z lepim zgledam pred njimi hodil“. Vsi so prav pazno poslušali. Obljubim, de današnjiga dneva nikdar pozabili ne bodo.

Iz Dolenskega 18. aug. Grojzдна plesnoba se je tudi pri nas prikazala, pri brajdah okoli hiš huja kot po vinogradih. Eno brajdo sim vidil pri Šent-Ruperski kaplanii čisto vso plésnivo, tako da ne bo nobena ja-goda dozorela, če tudi ima veliko prav lepega grozdja na sebi. Eno drugo ravno tako plésnivo sim tudi na-šel v Mirniški fari. Slišijo se tožbe semtertje zavoljo tega. Verjetno je, da se bo ta bolezen tudi po vino-gradih raztrosila. Naši kmetje pa ne verujejo, da bi to kaka posebna grojzдна bolezen bila, pravijo, da se je grozdje ali s čem odergnilo, ali pa, da se je oprá-silo, — kar pa je skoz in skoz napčna misel. Tudi za-stran koruna tožijo, da so cele njive že se posušile, in da veliko gnjilega skoplejo. Tako nam le slaba žuga. Vunder imamo ajdo tak lepo, da bi jo človek le gle-dal, in kuruza se tudi dobro redí, prosa so silno lepa, stern, posebno pšenica, se je taka našela, da že več let se tako lepa ne pomni.

V Trebnim je bil poslednjo nedeljo god presvit-lega cara prav svečano praznovan. Le samo ognjičanje (umetovni ogenj) je nek veljal čez 50 gold. Iz cele okolice jih je veliko povabljenih; cesarski gospodje urad-niki so odbor sestavili, ki naj vse za to svečanost po-skerbí.—Nad Trebanskem gradom so podzemeljsko jamo našli, ki je neki velikosti velike sobe, ktero so za „Mariino jamo“ kerstili, in v kateri je neki več lepega kapnika dobiti.

J. Gruden.

Iz Ljubljani. Z nepopisljivim veseljem naznanimo svojim bravcem, da naš slavní Koseski, ki je pred 14 dnevi hudo zbolel, je srečno prestal nevarno bolezin. Milostljivi Bog daj! da se nam obče ljubljani mož spet popolnoma ozdravi in mnogo mnogo let vživa terdniga zdravja, on, ki nam je prvi razodel veličanstvo slo-venske poezie in pred njim nepoznano mogočnost in krasoto jezika našiga, — kteriga „Slovenia“ je začela novo dobo pesništva slovenskiga, — kteriga poezie so še le prav vnele serca nadepolnih naših mla-dih pesnikov. Naj nam bo dolgo dolgo ohranjen v slavo in korist domovine!—Pri ti priliki oznanimo še drugo ve-

selo novico, da (ravno pred boleznijo) nam je gosp. Ko-seski za „Novice“ poslal slovenski prevod devet-najstih bukev Homerove „Iliade“, s kterim ve-ličastnim delam bomo začeli prihodnji list „Novic“.

Novičar iz mnogih krajev.

Da si bo prihodnjič vés denar v našem cesarstvu tudi po vunanji podobi enak, se bo za Laško deželo nov drobiž (za 15, 10 in 5 centesim) koval, ki bo na-šim krajecarjem (po 3, 2 in 1 kr.) razun laškiga napisa „Imperio austriaco“ popolnoma enak. — Po ukazu ce-sarskim se imajo vsi začasno v pokojni stan djani cesarski služabniki ali v službo poklicati ali pa penzionirati. — Prepoved, da otroci pod 9 leti in brez šolskiga poduka se ne smejo ne v fabrike ne k drugim rokodelstvom v delo jemati, je ponovljena. — Ministerstvo kupčije je razglasilo za železnice novo postavo za zavarovanje blaga in družih reči, ki jih popotni sabo jemljejo. — Ministerstva svetovavec g. vitez Kleyle je naznanil ministerstvu kmetijstva izid tistih skušinj, ki so bile unidan napravljene na Oger-skim Altenburgu z 2 angleškima mašinama, s kterima se žito žanje; v 10 urah je požela ena 10 oralov žita, in po storjenim prerajtu se prišpara pri 10 oralih 5 fl. na delavcih, ako se s to mašino žanje; — ker mašina 300 fl. veljá, je po tem takim že poplačana, če le 600 oralov požanje. — Na predlog škofjih zborov na Dunaji in Ostrogonu (Gran) v letu 1849 in 1850 zastran poprave in prenarodbe samostanov (kloštrov) je sv. oče papež izročil g. kardinalu in nad-škofu Pražkimu ogled vsih samostanov austrijskih razun Ogerskih, Horvaških, Slavonskih in Laških, — ogled Ogerskih, Slavonskih in Horvaških pa je izročil nadškofu Ostrogonskimu. — Kar se včasih primeri, se je primerilo spet 31. julia v Galicii, da je med dež-jem zernje nekiga sada (ranunculus ficaria) izpod neba padalo, ki ga je vihar iz močirniga kraja tū sém zanesel; ljudje so ga dali nekoliko kuhati in ga našli krompirjeviga okusa. — V nogradih okoli Pešta bojo namesto oktobra že v 2. polovici prihodnjiga mesca ter-gali. — Novo osnovano čbelarsko društvo na Českim (pervo austrijsko) bo imelo prvi zbor 13. septembra v Schönhof-u. — „Pražke Novine“ naznanijo žalostno pri-godbo, da je neki kmet blizo Klatova, ki je svojiga smrkaviga konja več časa po mazačih ozdravljaj, se pri zmivanji smrkovih nosnic oprášnil, s smrklem okužil, in 8. dan potem strašno smert storil. Naj bo ža-lostna prigodba vsim gospodarjem v svarilo! — Zako-lero jih umerje v Varšavi dan na dan skoraj po 100 ljudi; nar bolj razsaja kolera med nečednimi judi; 10. tega mesca so jih na enkrat pokopali 80. — Policia v Parizu je v kratkim 11 zamaknjenih zaperla, ki pridejo pred sodbo. — V Parizu se je špedicijsko društvo osnovalo, ki bo vsako blago v 6 dnéh narav-nost na Dunaj odpravljalo; enako društvo se bo vstano-vilo na Dunaji za Pariz. — Knez Černogorski je 2 izverstna učitelja iz Dunaja v Černogoro poklical, ki bosta osnovala ondašnje ljudske šole.

Pogovori vredništva.

Gosp. P.: Hvala lepa za poslano pesem, in naznanilo, da gosp. H... ni še poslal naročilnega denara.

Popravitik.

V 64. listu v dopisu „iz Ptujске okolice“ v 13. verstí namest čistega župnika beri čestitega župnika.